

## บทที่ 5

### สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต  
ในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอสรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ  
ดังหัวข้อต่อไปนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สมมติฐานของการวิจัย
3. วิธีการดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ

#### วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความเข้มแข็งในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต  
ในเขตจังหวัดบุรีรัมย์
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต  
ในเขตจังหวัดบุรีรัมย์
3. เพื่อศึกษาปัญหา และอุปสรรค ที่เกิดขึ้นในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์  
เพื่อการผลิตในเขตจังหวัดบุรีรัมย์

#### สมมติฐานการวิจัย

จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต  
ในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานในการวิจัย ดังนี้ การเรียนรู้ของกลุ่ม การพึ่งตนเอง  
ของกลุ่ม ระยะเวลาการดำเนินงานของกลุ่ม ความขัดแย้งของกลุ่ม การเปลี่ยนแปลงของกลุ่ม  
การสร้างเครือข่ายความร่วมมือ การสนับสนุนจากภายนอก และ การมีส่วนร่วม เป็นปัจจัยที่ส่งผล  
ต่อความเข้มแข็งของกลุ่ม

## วิธีการดำเนินการวิจัย

### 1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

- 1.1 ประชากร ได้แก่ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ จำนวน 1,393 กลุ่ม
- 1.2 กลุ่มตัวอย่าง คือ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จำนวน 311 กลุ่ม ได้จากการสุ่มตัวอย่างโดยใช้การคำนวณหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างตามสูตรของ ทาโร ยามาเน

### 2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม โดยสร้างขึ้นตามกรอบแนวคิดและดำเนินการตรวจสอบความเที่ยงตรง (Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญ และหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.92 เครื่องมือวิจัยแบ่งเป็น 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลทั่วไป ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ลักษณะแบบสอบถาม เป็นแบบสำรวจรายการ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อความแข็งแกร่งในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต แบ่งข้อคำถามออกเป็น 8 ด้าน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 44 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามที่เกี่ยวกับความแข็งแกร่งในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต แบ่งข้อคำถามออกเป็น 4 ด้าน มีลักษณะเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 35 ข้อ

ตอนที่ 4 เป็นคำถามปลายเปิด เกี่ยวกับปัญหา และอุปสรรค ตามกรอบแนวคิดการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ ทั้ง 4 ด้าน

### 3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

- 3.1 นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม ไปขอความร่วมมือจากกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อขอเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

3.2 ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยใช้เครื่องมือ คือ แบบสอบถาม ที่ได้จัดทำขึ้น โดยกำหนดระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นเวลา 70 วัน โดยผู้ตอบแบบสอบถามเป็นคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์ฯ ตั้งแต่ 4 – 10 คน ขึ้นไป ครอบคลุมจำนวน 4 ฝ่าย (ฝ่ายอำนวยการ, ฝ่ายการเงิน, ฝ่ายตรวจสอบ, และฝ่ายส่งเสริม)

3.3 รวบรวมแบบสอบถาม เพื่อนำไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

#### 4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อคำนวณค่าสถิติ ประกอบด้วย

4.1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน คือ การวิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ความถี่ (Frequency)

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม ใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (Correlation Coefficient) และสมการความถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง (Multiple Linear Regression Analysis) โดยวิธี Enter Method

4.3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ เป็นรายด้าน และรวมรายด้าน นำเสนอในรูปแบบของค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.4 การวิเคราะห์ข้อมูลเรื่องปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ นำเสนอในรูปแบบการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) สรุปและบรรยาย

#### สรุปผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ กลุ่มออมทรัพย์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการประเมินในระดับดี จำนวน 137 กลุ่ม กลุ่มออมทรัพย์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการประเมินในระดับพอใช้ จำนวน 107 กลุ่ม กลุ่มออมทรัพย์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการประเมินในระดับปานกลาง จำนวน 67 กลุ่ม ระยะเวลาในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง มีระยะเวลาในการดำเนินงาน 6 - 10 ปี จำนวน 196 กลุ่ม มีระยะเวลาในการดำเนินงาน 11 - 15 ปี จำนวน 89 กลุ่ม

มีระยะเวลาในการดำเนินงาน 16 ปีขึ้นไป จำนวน 19 กลุ่ม มีระยะเวลาในการดำเนินงาน 0 - 5 ปี จำนวน 7 กลุ่ม

จำนวนเงินสัจจะสะสมของกลุ่มออมทรัพย์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวนเงินสัจจะสะสม 10,001 - 100,000 บาท จำนวน 151 กลุ่ม จำนวนเงินสัจจะสะสม 100,001 - 1,000,000 บาท จำนวน 140 กลุ่ม จำนวนเงินสัจจะสะสม 1,000,001 บาทขึ้นไป จำนวน 11 กลุ่ม จำนวนเงินสัจจะสะสม 1.000 - 10,000 บาท จำนวน 9 กลุ่ม

ตำแหน่งในกลุ่มออมทรัพย์ที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ตำแหน่งกรรมการตรวจสอบ จำนวน 92 กลุ่ม ตำแหน่งกรรมการเงินกู้ จำนวน 77 กลุ่ม ตำแหน่งกรรมการส่งเสริม จำนวน 72 กลุ่ม ตำแหน่งกรรมการอำนวยการ จำนวน 70 กลุ่ม

## 2. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ในเขตจังหวัดบุรีรัมย์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ปัจจัยที่นำมาวิจัยทั้งหมด 8 ปัจจัย มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงต่อความเข้มแข็งในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มี 6 ตัวแปร โดยผู้วิจัยแยกการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน คือ

2.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

2.2.1 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และสอดคล้องกับสมมุติฐานของการวิจัย มีจำนวน 6 ปัจจัย โดยเรียงลำดับความสำคัญ ดังนี้

1. ด้านการพึ่งตนเองของกลุ่ม ( $X_2$ )
2. ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกลุ่ม ( $X_6$ )
3. ด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ( $X_0$ )
4. ด้านระยะเวลาการดำเนินงานของกลุ่ม ( $X_3$ )
5. ด้านการสนับสนุนจากภายนอก ( $X_7$ )
6. ด้านความขัดแย้งของกลุ่ม ( $X_4$ )

ตัวแปรอิสระที่นำมาวิจัยทั้งหมดสามารถร่วมกันอธิบายการผันแปรใน

ตัวแปรตาม คือ

ความเข้มแข็งในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสามารถอธิบายการผันแปรได้ร้อยละ 70.90 ซึ่งสามารถสร้างสมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ คือ

$$Y = .788 + 2.790 X_1 + .343 X_2 + 9.838 X_3 + (-.131) X_4 + (1.772) X_5 + .128 X_6 + .103 X_7 + .198 X_8$$

สมการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$Z = .031 Z_1 + .392 Z_2 + .138 Z_3 + (-.211) Z_4 + (-.021) Z_5 + .168 Z_6 + .131 Z_7 + .225 Z_8$$

เมื่อ Y และ Z = ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

2.2.2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ จำนวน 2 ปัจจัย ดังนี้

1. ด้านการเรียนรู้ร่วมกันของกลุ่ม ( $X_1$ )
2. ด้านการเปลี่ยนแปลงของกลุ่ม ( $X_5$ )

3. ผลการวิเคราะห์ระดับความเข้มแข็งในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ เป็นรายด้าน และรวมรายด้าน

1. ความเข้มแข็งในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตรวมทั้ง 3 กลุ่ม โดยรวมอยู่ในระดับมาก
2. ความเข้มแข็งในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของกลุ่มที่ได้รับการประเมินในระดับดี โดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร ความเข้มแข็งในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของกลุ่มที่ได้รับการประเมินในระดับพอใช้ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน ความเข้มแข็งในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของกลุ่มที่ได้รับการประเมินในระดับปรับปรุง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน
3. ความเข้มแข็งในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของกลุ่มที่ได้รับการประเมินในระดับดี ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการอย่างชัดเจน ความเข้มแข็งในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของกลุ่มที่ได้รับการประเมินในระดับพอใช้

ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ กระบวนการที่ได้มาของคณะกรรมการมาจากการเลือกตั้งของสมาชิก ความเข้มแข็งในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของกลุ่มที่ได้รับการประเมินในระดับปรับปรุง ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ กระบวนการที่ได้มาของคณะกรรมการมาจากการเลือกตั้งของสมาชิก

4. ความเข้มแข็งในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของกลุ่มที่ได้รับการประเมินในระดับดี ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การบริหารด้านการเงินเป็นไปด้วยความโปร่งใส ความเข้มแข็งในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของกลุ่มที่ได้รับการประเมินในระดับพอใช้ ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การบริหารด้านการเงินเป็นไปด้วยความโปร่งใส ความเข้มแข็งในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของกลุ่มที่ได้รับการประเมินในระดับปรับปรุง ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การจัดทำเอกสารหลักฐานทางการเงินอย่างครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน

5. ความเข้มแข็งในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของกลุ่มที่ได้รับการประเมินในระดับดี ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการพัฒนาศักยภาพแก่คณะกรรมการ เช่น การเข้ารับการอบรม ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการเงินทุน ความเข้มแข็งในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของกลุ่มที่ได้รับการประเมินในระดับพอใช้ ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ กลุ่มเป็นแกนนำในการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาล ด้านการแก้ไขปัญหาความยากจน เช่น การส่งเสริมการค้าเน้นกิจกรรมตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง ความเข้มแข็งในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของกลุ่มที่ได้รับการประเมินในระดับปรับปรุง ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร โดยรวมอยู่ในระดับน้อย ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการพัฒนาศักยภาพแก่คณะกรรมการ เช่น การเข้ารับการอบรม ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการเงินทุน

6. ความเข้มแข็งในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของกลุ่มที่ได้รับการประเมินในระดับดี ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมกัน ความเข้มแข็งในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของกลุ่มที่ได้รับการประเมินในระดับพอใช้ ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ มีการปันผลกำไรและเฉลี่ยคืนให้สมาชิกทุกปี ความเข้มแข็งในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของกลุ่มที่ได้รับการประเมินในระดับปรับปรุง ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน

โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การปันผลกำไรและเฉลี่ยคืนให้สมาชิกทุกปี

#### 4. ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดบุรีรัมย์

พบว่า ความคิดเห็นปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดบุรีรัมย์ โดยเรียงลำดับตามความถี่ ดังนี้ ควรเน้นการส่งเสริมอาชีพแก่สมาชิก โดยจัดการอบรมอาชีพ รองลงมาเป็นการส่งเสริมให้มีการออมอย่างต่อเนื่อง ควรทำให้สมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตสามารถพึ่งตนเองได้ ควรเน้นเรื่องความโปร่งใส ยุติธรรม ให้สมาชิกทุกคนสามารถตรวจสอบได้ อยากให้มีการฝึกอบรม ศึกษาดูงาน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับออมทรัพย์อื่น ๆ ควรมีการจัดสรรสวัสดิการต่าง ๆ ให้แก่สมาชิก ควรเน้นการมีส่วนร่วมของสมาชิกในกลุ่ม

#### อภิปรายผล

การวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ ในครั้งนี้มีประเด็นที่สำคัญที่ควรนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ระดับความเข้มแข็งในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ ความเข้มแข็งในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตรวมทั้ง 3 กลุ่มโดยรวมอยู่ในระดับมาก แยกเป็นรายด้านมีระดับความเข้มแข็งอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาน้อยได้ ดังนี้ 1. ด้านผลประโยชน์ต่อสมาชิกและชุมชน 2. ด้านการบริหารเงินทุนและทรัพยากร 3. ด้านโครงสร้างและกระบวนการทำงาน ระดับปานกลาง คือ ด้านการพัฒนาขีดความสามารถขององค์กร

จากศึกษาผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง พบว่า ตัวแปรอิสระทั้ง 8 ตัวแปร มีความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม คือ ความเข้มแข็งในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) เท่ากับ 0.842 และมีค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจ ( $R^2$ ) เท่ากับ 0.709 ซึ่งแสดงว่าตัวแปรอิสระทั้ง 8 ตัวแปรร่วมกันมีอิทธิพลต่อการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ได้ร้อยละ 70.90 ซึ่งมีอิทธิพลค่อนข้างสูง

2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเรียงลำดับการมีอิทธิพล คือ

2.1 ด้านการพึ่งตนเองของกลุ่ม หมายถึง มีการระดมทุนจากภายในกลุ่มออมทรัพย์เอง กลุ่มออมทรัพย์มีการขยายการลงทุน กลุ่มมีการบริหารจัดการด้วยตนเองอย่างเป็นอิสระปราศจากการถูกรอปรงำ มีการเพิ่มขึ้นของจำนวนสมาชิก มีการเพิ่มขึ้นของจำนวนเงินออมภายในกลุ่ม มีการปันผลคืนกำไรให้แก่สมาชิกทุกปี สอดคล้องกับงานวิจัยของ อรพรรณ สิทธิพิทักษ์ (2549 : บทคัดย่อ) คือ เน้นปัจจัยที่ประธานกลุ่ม หรือ กรรมการบริหารกลุ่มที่ต้องรู้จักการทำงานเป็นทีม มีความเสียสละในการทำงาน มีความสามารถด้านการบริหารองค์กร เพื่อการสร้างกำไร และสร้างความเชื่อมั่นต่อสมาชิกในกลุ่มควบคู่กับปัจจัยด้านการบริหารจัดการเชิงกลยุทธ์ในด้านความซื่อสัตย์สุจริตและโปร่งใส ทำให้กลุ่มมีกำไรและจ่ายปันผลอย่างสม่ำเสมอ คำนึงถึงชื่อเสียงและภาพลักษณ์ของกลุ่มและความรู้สึกของสมาชิกที่มีความผูกพันกับกลุ่ม ผู้วิจัยเห็นว่า การที่กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตได้มีการบริหารจัดการด้วยตนเอง ส่งผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของสมาชิก ซึ่งจะนำไปสู่ความเข้มแข็งของกลุ่มออมทรัพย์อย่างยั่งยืน

2.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกลุ่ม หมายถึง สมาชิกมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของกลุ่มทุกขั้นตอน กระบวนการที่ได้มาของคณะกรรมการมาจากเลือกตั้งของสมาชิก ระดับข้อบังคับของกลุ่มถูกกำหนดร่วมกัน โดยผ่านเวทีประชาคมของสมาชิก กลุ่มมีการวางแผนการดำเนินงานร่วมกัน สมาชิกมีส่วนร่วมในการติดตามตรวจสอบสถานะการเงินและผลการดำเนินงาน มีการรายงานสถานะทางการเงินให้กับสมาชิกกลุ่มทราบเป็นประจำในการประชุมทุกเดือน มีการนำเงินปันผลเก็บไว้เป็นทุนสำรองในการดำเนินงาน และการจัดสวัสดิการแก่สมาชิก สอดคล้องกับแนวคิดของคาสท์และโรเซนซ์วิก (Kats and Rosenzweig อ้างถึงในเสนาะ ตีเขียว.2543 : 59) กล่าวไว้ว่า การบริหารเป็นการร่วมมือและประสานงานกันระหว่างมนุษย์และทรัพยากรทางวัตถุอื่น ๆ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อื่น ๆ ที่ตั้งเอาไว้ และปัจจัยพื้นฐานในการบริหารจะต้องมีวัตถุประสงค์ที่ตั้งเอาไว้ มนุษย์ที่พร้อมปฏิบัติงานทางเทคโนโลยีในการดำเนินงานและองค์กร ที่จะดำเนินการและสมยศ นาวิการ (2525 : 1) ระบุว่า การบริหารแบบมีส่วนร่วม คือ กระบวนการให้ผู้ได้บังคับบัญชามีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการตัดสินใจ เน้นการมีส่วนเกี่ยวข้องอย่างแข็งขันของบุคคล ใช้ความคิดสร้างสรรค์และความเชี่ยวชาญของบุคคล ในการแก้ปัญหาของการบริหารที่สำคัญอยู่บนพื้นฐานของแนวคิดของการแบ่งอำนาจหน้าที่ ถือว่าผู้บริหารแบ่งอำนาจหน้าที่การบริหารให้กับผู้อยู่ใต้บังคับบัญชาและต้องการให้ผู้ได้บังคับบัญชามีส่วนเกี่ยวข้องอย่างแท้จริงในกระบวนการตัดสินใจที่สำคัญขององค์กร ผู้วิจัยเห็นว่า การที่กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจะมีความเข้มแข็งได้นั้นต้องอาศัยปัจจัยภายนอกหลาย ๆ ปัจจัยที่จะเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดความสำเร็จ การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกลุ่มก็มีส่วนสำคัญ เนื่องจากการรวมตัวกันของสมาชิกหลาย ๆ คนทำให้ผู้นำจะต้องมีการบริหารจัดการที่ดี เพื่อลดปัญหาต่างๆ อีกทั้งการให้สมาชิกได้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกลุ่ม



ออมทรัพย์ของตนเองก็เป็นสิ่งที่ควรส่งเสริมทั้งยังเป็นการปลูกจิตสำนึกให้กับสมาชิกกลุ่มรัก และอยากเข้ามามีส่วนร่วมกับกลุ่มมากขึ้น

2.3 ด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ หมายถึง กลุ่มมีกิจกรรมเครือข่ายร่วมกับ กลุ่ม /องค์กรอื่น ๆ ในชุมชน กลุ่มมีการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในระดับตำบล อำเภอ จังหวัด กลุ่มมีกิจกรรมร่วมกับเครือข่ายความร่วมมืออย่างต่อเนื่อง มีคณะกรรมการเครือข่ายเข้ามาสนับสนุน การดำเนินงานของกลุ่ม สมาชิกกลุ่มเป็นสมาชิกของกลุ่ม / องค์กรอื่น ๆ ภายในชุมชนด้วยเช่นกัน สอดคล้องกับแนวคิดวิจัยของ วิจิต นันทสุวรรณ และ จำนงค์ แรกพิณีจ (2541 : 41) แนวคิดเครือข่าย การเรียนรู้ จัดเป็นรูปแบบหนึ่งของการจัดการศึกษาโดยชุมชน เป็นแนวคิดที่ให้ความสำคัญ ต่อความเข้มแข็งของชุมชน โดยใช้องค์ความรู้ของชุมชนเป็นพื้นฐาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดชุมชน อย่างยั่งยืนที่ใช้ระบบการเรียนรู้เป็นแกนในการพัฒนา และ เอกวิทย์ ณ ถลาง (อ้างถึงใน วิจิต นันทสุวรรณ และ จำนงค์ แรกพิณีจ. 2541: 10) ได้ให้ความหมายที่เกี่ยวข้องกับเครือข่าย ไว้ว่า เครือข่าย การเรียนรู้ คือ การที่ชาวบ้านรวมตัวกันขบคิดปัญหาของเรา รวมพลังแก้ปัญหาและหาผู้นำขึ้นมาจาก ชาวบ้านด้วยกันเองและรวมตัวกันเพื่อให้มีอำนาจต่อรอง มีการต่อสู้ทางความคิด มีการเรียนรู้ จากภายนอก มีการไปมาหาสู่กันเรียนรู้ดูงานด้วยกันจนกระทั่งเกิดเป็นกระบวนการแก้ปัญหาได้ ทำให้สภาพเศรษฐกิจแต่ละครอบครัวดีขึ้น ผู้วิจัยเห็นว่า การสร้างเครือข่ายความร่วมมือก็เป็นการ เสริมสร้างศักยภาพให้กับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตได้วิธีหนึ่ง การได้มีส่วนร่วมในการแลกเปลี่ยน เรียนรู้ร่วมกันทำให้เกิดเครือข่ายความร่วมมือระหว่างกลุ่มออมทรัพย์ด้วยกัน อีกทั้งเครือข่าย ยังก่อให้เกิดอำนาจการต่อรองที่เพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้กลุ่มได้มีการพัฒนาไปในรูปแบบต่าง ๆ มากยิ่งขึ้น

2.4 ด้านระยะเวลาการดำเนินงานของกลุ่ม หมายถึง กลุ่มมีการดำเนินงาน มาเป็นระยะเวลาเท่าใด จึงส่งผลต่อความเข้มแข็งในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต สอดคล้องกับแนวคิดของ ชาร์ลส์ ดาร์วิน (Charles Darwin. อ้างถึงใน อรรวรรณ สุทธิพิทักษ์. 2549 : 57) โดยนักสังคมวิทยาในกลุ่มทฤษฎีวิวัฒนาการเสนอว่าการเปลี่ยนแปลงของสังคมเป็นกระบวนการ ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นขั้นตอนตามลำดับ โดยมีกรเปลี่ยนแปลงจากขั้นหนึ่ง ไปสู่อีกขั้นหนึ่ง ในลักษณะที่มีการพัฒนาและก้าวหน้ากว่าขั้นที่ผ่านมา มีการเปลี่ยนแปลงจากสังคมที่มีรูปแบบ เรียบง่ายไปสู่รูปแบบที่สลับซับซ้อนมากขึ้น และมีความเจริญก้าวหน้าไปเรื่อย ๆ จนเกิดเป็นสังคม ที่มีความสมบูรณ์ ผู้วิจัยเห็นว่า ระยะเวลาในการดำเนินงานของกลุ่มที่มีการดำเนินงานอย่างเป็นระบบ ตามขั้นตอน ค่อย ๆ พัฒนาจากช่วงระยะเวลาหนึ่งสู่อีกช่วงเวลาหนึ่งอย่างค่อยเป็นค่อยไป ก่อให้เกิด รูปแบบการทำงานที่ชัดเจน ส่งผลให้การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นไปอย่าง มั่นคง

2.5 ด้านการสนับสนุนจากภายนอก หมายถึง มีการสนับสนุนการดำเนินงานจากหน่วยงานภายนอก กลุ่มมีการประสานงานกับหน่วยงานภาครัฐ กลุ่มมีการประสานงานกับหน่วยงานภาคเอกชน กลุ่มมีการประสานงานระหว่างเครือข่าย กลุ่มมีการสร้างความเชื่อมโยงกับกลุ่มกองทุนและหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ชุมพล รัตนา (2541 : บทคัดย่อ) คือ ผลสำเร็จในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต คือ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตได้รับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการดำเนินงานของกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต การได้รับการสนับสนุนจากเจ้าหน้าที่ของรัฐ / เอกชน กาดร ได้รับข่าวสารและความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงาน ผู้วิจัยเห็นว่า การที่กลุ่มออมทรัพย์ได้รับการสนับสนุนจากภายนอก ก็เป็นปัจจัยหนึ่งที่ส่งผลให้กลุ่มออมทรัพย์มีความเข้มแข็ง ก่อให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันจากภายนอกสู่ภายใน และสร้างความเชื่อมโยงระหว่างกลุ่มออมทรัพย์และหน่วยงานอื่นๆ ทำให้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตสามารถเพิ่มศักยภาพให้กับกลุ่มได้

2.6 ด้านความขัดแย้งของกลุ่ม หมายถึง การดำเนินงานของกลุ่มมีปัญหาสมาชิกกลุ่มไม่เห็นด้วยกับการดำเนินงานและข้อบังคับกลุ่ม คณะกรรมการและสมาชิกมีความขัดแย้ง กลุ่มมีความขัดแย้งกับหน่วยงานภายนอกและเครือข่ายความร่วมมือ มีการฟ้องร้องกันภายในกลุ่มออมทรัพย์ สอดคล้องกับแนวคิดของ ลิวอิส เอ. โคเซอร์ (Lewis A. Coser. อ้างถึงใน ปรีดีญาดา กัลป์ยาศิริ 2541 : 56) มีความเห็นว่า ความขัดแย้งเป็นตัวสนับสนุนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมสามารถทำให้สังคมเปลี่ยนชีวิตความเป็นอยู่จากด้านหนึ่งไปสู่อีกด้านหนึ่งได้ เพราะหากสมาชิกในสังคมเกิดความไม่พึงพอใจต่อสังคมที่เขาอยู่ เขาจะพยายามทำการเปลี่ยนแปลงสถานการณ์นั้น ๆ ให้เป็นไปตามเป้าหมายของเขาได้ ผู้วิจัยเห็นว่า ความขัดแย้งที่เกิดขึ้นภายในกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตนั้นย่อมมีทั้งส่วนที่เป็นประโยชน์และเป็นโทษ ดังนั้น บุคคลที่เป็นผู้นำกลุ่มออมทรัพย์จึงควรมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลสามารถมองเห็นถึงข้อดี และข้อเสียที่สมาชิกภายในได้เกิดข้อพิพาทกันขึ้น สามารถนำเอาข้อสรุปจากความขัดแย้งของกลุ่มไปพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตต่อไป ซึ่งจะทำให้สมาชิกในกลุ่มทุกคนยอมรับได้ โดยจะได้ความร่วมมือจากทุกฝ่าย

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 2 ปัจจัย ดังนี้ 1. ด้านการเรียนรู้ร่วมกันของกลุ่ม 2. ด้านการเปลี่ยนแปลงของกลุ่ม ถึงแม้ว่าผู้วิจัยได้ทำการทบทวนจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาแล้วนั้น แต่การวิจัยในครั้งนี้ ปัจจัยดังกล่าวในกลุ่มนี้ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

## ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ ในครั้งนี้ทำให้ได้ทราบถึงข้อมูลหลายประการที่มีประโยชน์ต่อการพัฒนาออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้เกิดความเข้มแข็งอย่างยั่งยืน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

### 1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ด้านการพึ่งตนเองของกลุ่ม ผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ แสดงให้เห็นถึงการที่กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจะสามารถพึ่งพาตนเองได้นั้น ควรมีการเสริมสร้างทักษะด้านต่าง ๆ อย่างครบถ้วน โดยการไปดูงานของกลุ่มออมทรัพย์อื่นที่ประสบความสำเร็จ เพื่อที่จะได้นำมาปรับปรุงกลุ่มออมทรัพย์ของตนเองในส่วนที่ยังบกพร่อง ส่งผลให้กลุ่มออมทรัพย์สามารถพึ่งตนเองได้อย่างยั่งยืน

1.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการกลุ่ม ผลที่ได้จากการวิจัยในครั้งนี้ แสดงให้เห็นถึง ภาครัฐและเอกชน ควรมีการให้ความรู้ เพิ่มพูนทักษะในการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์ เนื่องจากการบริหารมีผลต่อการพัฒนาและดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม ส่งผลให้กลุ่มออมทรัพย์สามารถดำเนินงานต่อไปได้ด้วยตนเองอย่างมีประสิทธิภาพและมีประสิทธิผลสูงสุด

1.3 ด้านการสร้างเครือข่ายความร่วมมือ ผลที่ได้จากวิจัยครั้งนี้ แสดงให้เห็นถึงการมีเครือข่ายระหว่างกลุ่มออมทรัพย์นั้นเป็นสิ่งจำเป็นต่อการพัฒนา ให้กลุ่มออมทรัพย์มีความเข้มแข็งสามารถดำเนินกิจกรรมต่างๆ ต่อไปได้อย่างยั่งยืน ดังนั้น จึงควรมีการส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ร่วมกันระหว่างเครือข่ายประเภทเดียวกัน ให้เพิ่มมากขึ้น เป็นศูนย์กลางการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ สนับสนุนช่วยเหลือกัน ได้เป็นอย่างดี ส่งผลต่อสมาชิกในกลุ่มตนเองโดยตรง

1.4 ด้านระยะเวลาการดำเนินงานของกลุ่ม ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ แสดงให้เห็นถึง ระยะเวลาในการดำเนินงานที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งของกลุ่มออมทรัพย์ โดยกลุ่มที่มีการดำเนินงานเป็นระยะเวลายาวนาน ก็ก่อให้เกิดการพัฒนาในด้านต่างๆ มาอย่างต่อเนื่องและยาวนาน ทำให้กลุ่มเกิดความเข้มแข็ง มั่นคง สามารถเป็นต้นแบบให้กับกลุ่มออมทรัพย์อื่นๆ ได้

1.5 ด้านการสนับสนุนจากภายนอก ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ แสดงให้เห็นถึงการได้รับการสนับสนุน โดยให้มีการจัดการฝึกอบรม และร่วมกันจัดกิจกรรมที่เป็นการพัฒนาออมทรัพย์ แบบมีส่วนร่วม สนับสนุนให้กลุ่มออมทรัพย์ที่มีปัญหาในการดำเนินงานสามารถแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ และสามารถต่อยอดให้กลุ่มออมทรัพย์เข้มแข็งได้

1.6 ด้านความขัดแย้งของกลุ่ม ผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ แสดงให้เห็นถึง ความต้องการที่จะมีส่วนร่วมของสมาชิกภายในกลุ่มออมทรัพย์ การเปิดเวทีประชาคม การจัดประชุม

เสวนาระหว่างกรรมการ และสมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อร่วมกันค้นหาแนวทางในการปฏิบัติงาน เพื่อนำไปสู่การให้ความร่วมมือ และการมีส่วนร่วมในการเปลี่ยนแปลงระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ให้เหมาะสม เพื่อลดความขัดแย้งของกลุ่มตามแนวทางของประชาธิปไตย

## 2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

เพื่อให้การวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในเขตจังหวัดบุรีรัมย์ มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น มีข้อเสนอแนะในการทำการวิจัยครั้งต่อไป ควรมีประเด็นในการวิจัยต่อไปนี้

2.1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการพัฒนายกระดับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เน้นแนวทางในการพัฒนาศักยภาพของกลุ่มออมทรัพย์

2.2 เปรียบเทียบการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตอื่น ๆ โดยให้ความสำคัญกับการศึกษาในด้านการเรียนรู้ร่วมกันของกลุ่ม และด้านการเปลี่ยนแปลงของกลุ่ม หรือประเด็นอื่น ๆ ที่เหมาะสม

2.3 ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเข้มแข็งในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในชุมชนอื่นๆ เพื่อใช้เปรียบเทียบและเป็นแนวทางในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่กำลังจะจัดตั้งขึ้นใหม่ในโอกาสต่อ ๆ ไป